

SABOHS: perspektywiczny krok dla bezpieczeństwa i zdrowia w pracy

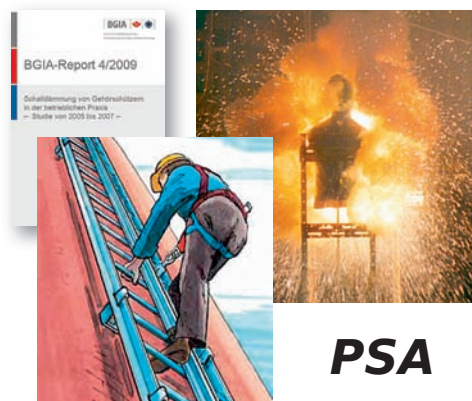
Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN) powołał niedawno strategiczne ciało doradcze ds. bezpieczeństwa i zdrowia w pracy (Strategic Advisory Body for Occupational Health and Safety – SABOHS). W ten sposób zapewnił, że zagadnieniom bezpieczeństwa i zdrowia w pracy zostanie poświęcona odpowiednia uwaga podczas prac wszystkich komitetów CEN. Dzięki wpływowi SABOHS będzie można ograniczyć zapisy w normach, które zagrażają bezpieczeństwu wyrobów. Jednocześnie możliwa będzie wczesna identyfikacja znaczenia nowych technologii dla bezpieczeństwa i zdrowia w pracy, dzięki czemu zagadnienia te będą mogły zostać należycie ujęte w normalizacji.

Z powołaniem nowego ciała doradczego CEN wiążą się również oczekiwania, iż stanie się ono łącznikiem między CEN a odpowiednimi komitetami Komisji Europejskiej, państwami członkowskimi oraz partnerami społecznymi. Kluczowym elementem, który przesądzi o efektywnej działalności SABOHS jest włączenie się do jego prac wszystkich stron działających w obszarze bezpieczeństwa i zdrowia w pracy oraz normalizacji.

Norbert Breutmann

Przewodniczący KAN

Federalne Zrzeszenie Niemieckich Organizacji Pracodawców

W NUMERZE

TEMAT SPECJALNY

- 2 Ochronniki słuchu: wartości skorygowane zapełniają lukę między badaniami laboratoryjnymi a zastosowaniem w praktyce
- 3 Urządzenia powstrzymujące spadanie chroniące przed upadkiem z wysokości: cel europejskiego rynku wewnętrznego jeszcze nieosiągnięty
- 4 Środki ochrony indywidualnej chroniące przed zakłóceniovym łukiem elektrycznym

TEMATY WYDANIA

- 5 SABOHS: nowy głos dla bezpieczeństwa i zdrowia w pracy w normalizacji
- 6 Bezpieczeństwo technologii i substancji chemicznych: Niemiecki Federalny Instytut Badań i Testowania Materiałów
- 7 Nowe normy dla wózków jezdniowych

W SKRÓCIE

- 8 A+A Kongres na temat ergonomii
- Normalizacja belownic kanałowych rozpoczęta
- Ochronniki słuchu: wyeliminowano podwójne przepisy

9 IMPREZY

Środki ochrony indywidualnej (ŚOI)

Zadaniem środków ochrony indywidualnej jest zapobieganie zagrożeniom lub minimalizowanie zagrożeń, które nie mogą zostać wyeliminowane za pomocą rozwiązań technicznych lub organizacyjnych. Przykłady przedstawione w tym wydaniu KANBrief ilustrują wyraźnie, jakie trudności stają przed opracowywaniem norm z zakresu środków ochrony indywidualnej podczas specyfikowania warunków badań laboratoryjnych oraz wymagań dotyczących danego wyrobu, które odzwierciedlałyby szeroki zakres i różnorodność warunków pracy występujących w praktyce.

Ochronniki słuchu: wartości skorygowane zapełniają lukę między badaniami laboratoryjnymi a zastosowaniem w praktyce

Ochronniki słuchu często osiągają niższe wartości tłumienia dźwięku w zastosowaniu w przemyśle niż podczas badań typu przeprowadzanych zgodnie z normą. Wykazało to badanie przeprowadzone w Instytucie Bezpieczeństwa i Zdrowia (BGIA) Niemieckiego Zakładu Społecznego Ubezpieczenia Wypadkowego¹. Wartości skorygowane dla wartości tłumienia dźwięku mierzonych w warunkach laboratoryjnych mają wspierać użytkownika w doborze właściwych ochronników słuchu do zastosowania w praktyce.

Dr. Sandra Dantscher
sandra.dantscher@dguv.de

BGIA Instytut Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

Dział 4.1: Hałas

Dyrektywa europejska odnosząca się do środków ochrony indywidualnej, 89/686/EWG, wymaga, aby przed wprowadzeniem na rynek ochronników słuchu niezależna strona trzecia (jednostka notyfikowana) przeprowadziła badania, czy produkt spełnia najważniejsze wymagania zdrowia i bezpieczeństwa określone w dyrektywie. Podczas badań laboratoryjnych dla każdego wyrobu określone zostają wartości tłumienia dźwięku osiągane są w znormalizowanych warunkach idealnych. Producent ma obowiązek umieszczenia informacji o zmierzonych wartościach tłumienia dźwięku na opakowaniu wyrobu. Dla użytkownika stanowi to podstawę doboru ochronników słuchu dostosowanych do danego poziomu hałasu i jednocześnie zapewnia przestrzeganie dopuszczalnych poziomów ekspozycji określonych w dyrektywie 2003/10/WE w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (hałasem).

W praktyce jednak tłumienie dźwięku jest zazwyczaj zdecydowanie słabsze niż podczas pomiarów w laboratorium. Następujące **aspekty techniczne** mogą mieć wpływ na właściwości ochronne sprzętu:

- Starzenie się lub niewłaściwe przechowywanie (wkładki przeciwhałasowe nie są już wystarczająco elastyczne, żeby dopasować się do kanału słuchowego; poduszki uszczelniające w nauszniakach przeciwhałasowych mogą być pofalowane i niedostatecznie przylegać do skóry głowy lub też sprężyna dociskowa może być wygięta)
- Problemy z jednoczesnym używaniem innych środków ochrony indywidualnej (hełmów, gogli ochronnych, itp.)
- Brak oznakowania (mylenie lewej i prawej strony)

Kolejną ważną przyczyną jest **nieprawidłowe użytkowanie** środków ochrony indywidualnej (niewłaściwy rozmiar lub sposób noszenia, błędy podczas umieszczania wkładek przeciwhałasowych w uszach). **Cechy fizyczne** użytkownika również mogą ogrywać tu pewną rolę (np. bardzo gęste włosy, nietypowa budowa kanału słuchowego użytkownika).

W celu zapewnienia przestrzegania maksymalnych dopuszczalnych wartości ekspozycji użytkownicy muszą otrzymać wiarygodną informację na temat tłumienia dźwięku. Dlatego właśnie BGIA wraz z kilkoma Branżowymi Stowarzyszeniami Zawodowymi (BG – instytucje statutowego ubezpieczenia wypadkowego i prewencji) przeprowadziły pomiary tłumienia dźwięku dla ochronników słuchu stosowanych w różnych sytuacjach przemysłowych i warunkach

rzeczywistych, w których są używane. Uzyskano ponad 800 danych pomiarowych dla ponad 20 modeli ochronników. Metoda pomiarów oparta była głównie na metodzie badań laboratoryjnych określonych w normie ISO 4869-1².

Badania wykazały, że rozbieżności pomiędzy wartościami zmierzonymi w laboratorium i w warunkach użytkowania różniły się w zależności od typu ochronników słuchu. Największa rozbieżność wynosząca prawie 8 dB dotyczyła wkładek przeciwhałasowych, które użytkownik musi ukształtować przed użyciem. Wkładki kształtowane przez producenta charakteryzowały się w tym przypadku zdecydowanie mniejszą rozbieżnością, która wyniosła 4,4 dB.

Na podstawie wyników badania komitet ekspertów ds. środków ochrony indywidualnej określił konkretne redukcje dla każdego typu ochronników słuchu, dzięki którym wartości tłumienia dźwięku określone przez producenta mogą być dopasowane do warunków użytkowania. Wartości korygujące zostały już opublikowane w materiałach instytucji ubezpieczenia wypadkowego (BG Rule 194, BG Information 5024 oraz 8621).

Normalizacja

Normy zalecane do prowadzenia pomiarów mają za zadanie umożliwić porównanie różnych wyrobów za pomocą znormalizowanych warunków laboratoryjnych. Rozbieżności między warunkami laboratoryjnymi a warunkami użytkowania są nie do uniknięcia, ale powinny zostać ograniczone do minimum – warunki laboratoryjne powinny w jak największym stopniu przypominać warunki użytkowania. Użytkownicy powinni otrzymywać dokładne informacje na ten temat.

Techniczne przyczyny rozbieżności, które zostały odkryte, powinny zostać wyeliminowane w pierwszej kolejności za pomocą odpowiednich zapisów w normach dotyczących wyrobów. Zakres norm powinien zostać poszerzony, tak aby znalazły się w nim takie zagadnienia jak pogorszenie się właściwości ochronnych w wyniku starzenia się lub niewłaściwego przechowywania³ oraz wymóg prawidłowego oznaczania wyrobów. Ponadto wymagania dotyczące informacji o użytkowaniu, które powinien zapewnić producent powinny być sformułowane w taki sposób, aby użytkownik na pewno otrzymał komplet informacji na temat właściwego użytkowania ochronników słuchu. Wśród informacji tych powinno się znaleźć wyjaśnienie, że efekt tłumienia dźwięku został zmierzony w warunkach laboratoryjnych i jego wartość może być niższa w warunkach użytkowania.

¹ Raport BGIA 4/2009, "Schalldämmung von Gehörschützern in der betrieblichen Praxis – Studie von 2005 bis 2007"

² „Akustyka – Ochronniki słuchu – Metoda subiektywna pomiaru tłumienia dźwięku”

³ Zobacz też Raport KAN nr 39, „Uwzględnienie w normach skuteczności ochrony ŚOI związanej z czasem”, www.kan.de/en, webcode E3040

Urządzenia powstrzymujące spadanie chroniące przed upadkiem z wysokości: cel europejskiego rynku wewnętrznego jeszcze nieosiągnięty

Urządzenia samozaciskowe ze sztywną prowadnicą stosowane są do ochrony osób przed upadkiem z wysokości, na przykład na drabinach. Powinny być one produkowane i wprowadzane na rynek europejski zgodnie z zapisami normy PN-EN 353-1. Zapisy tej normy nie uwzględniają jednak odpowiednio przewidywanego sposobu użytkowania. Wynikiem tego były powtarzające się poważne wypadki, które doprowadziły do tego, że władze brytyjskie zgłosiły sprzeciw formalny.

Źródło: BG BAU

Przepisy normy PN-EN 353-1 „Środki ochrony indywidualnej chroniące przed upadkiem z wysokości - Część 1: Urządzenia samozaciskowe ze sztywną prowadnicą” uwzględniają obecnie tylko normalne wejście i zejście wzdłuż prawidłowo zainstalowanej prowadnicy. Nie uwzględniono na przykład użytkownika tego sprzętu w środowisku pracy o ograniczonej przestrzeni. Ponadto w przypadku upadku, pierwotny poziomy upadek użytkownika nie może zostać zakłócony żadnymi wyjątkowymi okolicznościami, a systemu nie można używać, aby zabezpieczyć pozycję użytkownika podczas pracy na wysokości. W związku z tym norma uwzględnia tylko przypadki, w których sprzęt używany jest wyłącznie zgodnie z zaleceniami producenta. W przeciwnym wypadku może on nie funkcjonować poprawnie lub zagrażać bezpieczeństwu użytkownika.

Jakie warunki użytkowania należy przewidzieć?

Punkty 1.1.1 oraz 3.1.2.2 Załącznika II do dyrektywy europejskiej dotyczącej środków ochrony indywidualnej (89/686/EWG) mówią wprost o tym, że producent ma obowiązek uwzględnić nie tylko warunki użytkowania, do których przeznaczone są środki ochrony indywidualnej, lecz również przewidywane warunki użytkowania. Producenci muszą więc zapewnić bezpieczeństwo użytkownika nie tylko w przypadku, gdy ŚOI używane są w określonych przez nich warunkach, lecz również w warunkach innych, które są przewidywane.

Poważne wypadki, które miały miejsce w przeszłości i które były spowodowane nieprawidłowym użytkowaniem systemów powstrzymujących spadanie z wysokości, wykazują, że istnieje pilna potrzeba działania w tym obszarze. Eksperti zgadzają się na przykład, że do normy EN 353-1:2002 należy wprowadzić dodatkowe wymagania dotyczące projektowania, tak aby w większym stopniu uwzględnić przewidywane warunki użytkowania.

Stanowisko strony niemieckiej uwzględni następujące aspekty, które nie są obecnie odpowiednio ujęte w normie EN 353-1:2002:

- Możliwość wystąpienia sił oddziałujących poziomo na urządzenie
- Upadek użytkownika w bok od drabiny
- Większa odległość między linią kotwiczącą a środkiem ciężkości użytkownika spowodowana na przykład niepoprawnym dopasowaniem szelek

- Ręczne sterowanie urządzeniem samozaciskowym
- Wymagania dotyczące badań nad ostatecznym zatrzymaniem się w przypadku gdy prowadnica nie sięga do podłoża.

Na poziomie europejskim nie osiągnięto jednak porozumienia w kwestii, które metody powinny zostać zastosowane do rozwiązania tych kwestii.

Europejski rynek wewnętrzny wciąż daleko od rzeczywistości

W przeciwieństwie do wymagań sformułowanych dla rynku wewnętrznego w Nowym Podejściu, badania typu dla urządzeń samozaciskowych ze sztywną prowadnicą nie są przeprowadzane w sposób jednolity. Dla niektórych jednostek notyfikowanych podstawą do badań mogą być jedynie przepisy zwarte w normie EN 353-1:2002, podczas gdy inne przeprowadzają różne dodatkowe badania – wynika to z różnic w podejściu na poziomie krajowym.

Po zgłoszeniu sprzeciwu formalnego do normy zharmonizowanej przez władze brytyjskie, Komisja Europejska wycofa zapewne całkowicie normę z Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej. Nastąpi to po wysłuchaniu stanowisk państw członkowskich podczas posiedzenia grupy roboczej ds. środków ochrony indywidualnej. Stosowanie normy nie będzie więc oznaczało domniemania zgodności, nawet dla wymagań dyrektywy, które są przestrzegane. Z punktu widzenia strony niemieckiej dobrym rozwiązaniem byłoby nie wycofanie normy, lecz dodanie odpowiedniego ostrzeżenia.

Producenci i instytucje przeprowadzające badania systemów powstrzymujących spadanie z wysokości muszą znaleźć akceptowalne dla wszystkich rozwiązanie tych problemów, które są już znane od pewnego czasu. Zadaniem Komisji Europejskiej jest sformułowanie braków opisanych powyżej i uwzględnienie ich w mandacie normalizacyjnym, a także usilne zachęcanie do szybkiego osiągnięcia kompromisu. W związku z tym komitet CEN/TC 160 „Ochrona przed upadkiem z wysokości” powinien jak najszybciej zakończyć pracę nad normą EN 353-1.

Corado Mattiuzzo
mattiuzzo@kan.de

Środki ochrony indywidualnej chroniące przed zakłóceniovym łukiem elektrycznym

Podczas prac z instalacjami elektrycznymi mogą pojawić się zakłóceniovie łuki elektryczne, które wydzielają ogromne ilości energii w ciągu ułamków sekundy i tym samym stanowią śmiertelne zagrożenie dla osób znajdujących się w pobliżu. W celu lepszego zwalczania tych zagrożeń w praktyce grupa robocza działająca przy Komisji Ochrony Pracy i Normalizacji określiła cele i wymagania dla badań naukowych dotyczących ochrony przed zakłóceniovym łukiem elektrycznym.

Źródło: BG ETE

Zakłóceniovym łuk elektryczny to rozładowanie energii w formie wysokiej temperatury, której towarzyszy fala ciśnienia, głośny wybuch, błysk oraz promieniowanie. Te różne formy narażenia nie stanowią jednak jedyne go powodu, dla którego ocena ryzyka przy instalacjach elektrycznych jest procesem tak bardzo złożonym. Dzieje się tak zwłaszcza dlatego, że w przeciwieństwie do na przykład narażenia na hałas, zagrożenia te nie mogą zostać określone ilościowo. Bardzo trudno określić na podstawie charakterystyki instalacji i potencjalnej emisji rzeczywisty poziom ekspozycji, na którą narażony jest pracownik, szczególnie w formie energii padającej. Operator jest jednak w stanie przeprowadzić analizę zagrożenia w oparciu o charakterystykę instalacji i zdecydować o tym, czy i w jakich warunkach można bezpiecznie pracować. Na podstawie oceny ryzyka pracodawca jest zobowiązany zapewnić pracownikom środki ochrony indywidualnej, które redukują energię występującą w przypadku zakłóceniovego łuku elektrycznego i chronią skutecznie na przykład przed oparzeniami drugiego stopnia.

DKE¹ opracowuje obecnie metody mające służyć określeniu charakterystyki instalacji. Mają one umożliwić operatorom sklasyfikowanie instalacji zgodnie z potencjalnym poziomem energii padającej, tak aby można było odpowiednio dobrać środki ochrony indywidualnej. Pytanie jakie środki ochrony indywidualnej są odpowiednie dla danej energii padającej jest jednocześnie zagadnieniem poruszonym w kontekście serii norm EN (IEC) 61482² dotyczących środków ochrony indywidualnej stosowanych podczas prac z łukiem elektrycznym. W przeciwieństwie do bardziej subiektywnych, czysto wizualnych metod używanych dotychczas³, metody badawcze określone w normach opierają się na określonych poziomach energii padającej, które pozwalają na zmierzenie penetracji ciepła przez ŚOI i w związku z tym na określenie odpowiedniej klasy ochrony.

Dyskusja na temat normalizacji środków ochrony indywidualnej

Zgodnie z normą EN 61482-1-2 przyjęto średnią w wysokości 423 kJ/m² dla energii termicznej w badaniach odzieży ochronnej o najwyższej klasie ochrony (klasa 2). Jednak ze względu na to, że przy pracy na otwartych instalacjach z łukiem o niskim lub średnim napięciu może wystąpić wyższa energia padająca, krytycy normy poddają pod wątpliwość jej odniesienie do warunków rzeczywistych sugerują, że konieczna może być trzecia klasa ochrony. Z punktu widzenia prewencji dyskusyjnie jest w ogóle zagadnienie, czy praca łącząca się z możliwością wystąpienia energii padającej o tak wysokim poziomie powinna być wykonywana pod napięciem,

nawet jeśli ŚOI zapewnią lepszą ochronę przed działaniem wysokiej temperatury, ponieważ środki te nie zapewniają ochrony przed skutkami wystąpienia innych zagrożeń takich jak wybuch czy fala ciśnienia.

Tak jak w przypadku wielu innych norm dotyczących środków ochrony indywidualnej, wymagania dotyczące badań zawarte w normie EN 61482-1-2 (oraz IEC 61482-2) nie odzwierciedlają dokładnie charakterystyki instalacji, z którymi mamy do czynienia w warunkach rzeczywistych. Zamiast tego wykorzystują one inne parametry, które są bardziej odpowiednie dla badań, aby symulować narażenie przed którym środki ochrony indywidualnej mają zapewnić ochronę. prowadzi to często do pomyłek, ponieważ operatorzy błędnie zakładają, że ŚOI dla których przeprowadzono badania zgodnie z normą, mogą być stosowane wyłącznie w przypadku instalacji o takiej samej charakterystyce jak instalacja testowa. Jednak w warunkach rzeczywistych symulowane poziomy energii padającej pokrywają w dużej mierze możliwe poziomy ekspozycji.

Wspólne cele

Grupa robocza działająca przy Komisji Ochrony Pracy i Normalizacji (KAN) uzgodniła wspólne cele, dzięki którym będzie można uzyskać jeszcze większą ochronę przed zagrożeniami związanymi z występowaniem zakłóceniovego łuku elektrycznego. Niektóre z tych celów mają zostać włączone do działalności normalizacyjnej:

- Dostarczanie informacji o zagrożeniach związanych z występowaniem zakłóceniovego łuku elektrycznego oraz ograniczeniach związanych z działaniem instalacji elektrycznych
- Wdrożenie działań ukierunkowanych na eliminację zagrożeń u źródła
- Pomoc dla operatorów w przeprowadzaniu oceny ryzyka
- Rozpoczęcie następujących projektów badawczych:
 - Badanie szkodliwego działania na skórę, rogówkę i siatkówkę
 - Kwantyfikacja widm łuku
 - Analiza produktów pirolitycznych
 - Pomiar maksymalnych poziomów hałasu
 - Rejestracja maksymalnych prądów zwarciovych w raportach z wypadków
 - Badania porównawcze odpowiedniego opracowania metod badawczych przesyłania prądu

Grupa robocza będzie kontynuowała prace nad tymi zagadnieniami.

¹ Niemiecka Komisja ds. Elektrotechniki, Elektroniki i Technik Informacyjnych

² „Prace pod napięciem – Odzież ochronna chroniąca przed skutkami termicznego działania łuku elektrycznego”

³ Na przykład była norma ENV 50354

SABOHS: nowy głos dla bezpieczeństwa i zdrowia w pracy w normalizacji

Bezpieczeństwo i zdrowie w pracy ma nowego adwokata na arenie normalizacji europejskiej. Wraz z powołaniem SABOSH¹ Europejski Komitet Normalizacyjny (CEN) stworzył „strategiczne ciało doradcze ds. bezpieczeństwa i zdrowia w pracy”, którego rolą jest doradzanie sprawozdawcy CEN ds. bezpieczeństwa i zdrowia w pracy oraz Komitetom Technicznym w kwestiach dotyczących BHP.

SABOHS

W połowie 2008 roku Rada Techniczna CEN (CEN/BT) podjęła decyzję o zastąpieniu powołanej tymczasowo grupy roboczej ds. bezpieczeństwa i zdrowia w pracy (CEN/BT WG 168) powołanym na stałe strategicznym ciałem badawczym. Odzwierciedla to fakt, że bezpieczeństwo i zdrowie w pracy jest dziedziną horyzontalną, która pojawia się w pracach wielu Komitetów Technicznych i która może zostać efektywnie wdrożona jedynie poprzez ustawiczną pracę. Strategiczne ciała doradcze istnieją już w obszarze środowiska (SABE), a także innowacji i badań naukowych (STAIR). Aby ułatwić wymianę informacji między różnymi dyscyplinami, ciała doradcze upowszechniają informacje o najnowszych działaniach na stronie internetowej CEN. Organizują również wspólnie z Centrum Zarządzającym CEN warsztaty i seminaria poświęcone konkretnym tematom.

SABOHS składa się z przedstawicieli europejskich instytucji normalizacyjnych oraz instytucji zajmujących się bezpieczeństwem i higieną pracy, sprawozdawców CEN, przedstawicieli partnerów społecznych oraz innych ekspertów. Przewodniczącym SABOHS został Norbert Breutmann (Przewodniczący Komisji Ochrony Pracy i Normalizacji, Federalne Zrzeszenie Niemieckich Organizacji Pracodawców). Mick Maghar z Brytyjskiej Organizacji Normalizacyjnej (BSI) został mianowany sekretarzem, natomiast niemiecki komitet zwierniadlany został grupą roboczą Komisji ds. Techniki Bezpieczeństwa Niemieckiego Instytutu Normalizacyjnego (KS).

Zadaniem SABOHS jest wspieranie CEN w strategicznych kwestiach dotyczących bezpieczeństwa i zdrowia w pracy, promocja wymiany informacji na tematy związane z BHP oraz pomoc w opracowywaniu norm o znaczeniu dla bezpieczeństwa i zdrowia w pracy. W praktyce realizowane są następujące zadania:

- Wsparcie dla sprawozdawcy CEN ds. bezpieczeństwa i zdrowia w pracy (Norbert Breutmann), który doradza Radzie Technicznej CEN w kwestiach związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy
- Dostarczanie informacji o zasadach prawnych i działaniach na poziomie politycznym, także analiza ich wpływu na normalizację
- Monitorowanie europejskiej i międzynarodowej działalności normalizacyjnej oraz opracowywanie komentarzy do projektów norm, jeśli jest to zasadne

- Przeprowadzanie oceny wpływu nowych rozwiązań technicznych na bezpieczeństwo i zdrowie w pracy

Pierwsze posiedzenie strategicznego ciała doradczego ds. bezpieczeństwa i zdrowia w pracy CEN odbyło się w dniu 7 maja 2009 r. Członkowie SABOHS uzgodnili, że działalność tego ciała będzie prowadzona w oparciu o Krakowskie Memorandum EUROSHNET – Europejskiej Sieci Ekspertów w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy². Memorandum zawiera sześć oświadczeń dotyczących wymagań w kwestii norm zgodnie z założeniami dyrektyw Nowego Podejścia, a także postulaty, które mają pomóc w osiągnięciu postawionych celów.

Jednym z punktów Memorandum, który został uznany przez SABOHS za szczególnie istotny, jest zagadnienie „niekompletnych norm”. Są to zharmonizowane normy europejskie, które nie wdrażają zasadniczych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zawartych w dyrektywach europejskich, których dotyczą. Stanowią one zagrożenie i mogą prowadzić do zakłócenia konkurencji, ponieważ ze względu na różnice w ocenie ryzyka, producenci stosują różne poziomy bezpieczeństwa podczas projektowania wyrobów. Mogą pojawić się również różne interpretacje ze strony instytucji nadzoru rynku w państwach członkowskich dotyczące wdrożenia zapisów dyrektyw.

Ponadto SABOHS rozpoczął dyskusję na temat zakresu, w którym Porozumienia Robocze CEN (CWA) powinny zawierać zapisy dotyczące bezpieczeństwa. Porozumienia Robocze to dokumenty normalizacyjne, które zostały opracowane przez ograniczoną grupę reprezentantów. Kilku członków SABOHS wyraziło opinię, że w kwestiach dotyczących bezpieczeństwa potrzebne są „normalne” normy, opracowane w oparciu o osiągnięty kompromis.

Pozostałe zagadnienia, którymi SABOHS planuje się zająć to nowo podjęte projekty normalizacyjne, szczególnie na poziomie międzynarodowym w obszarze nanotechnologii oraz włączanie aspektów ergonomicznych do norm z obszaru bezpieczeństwa maszyn. Kolejne posiedzenie SABOHS odbędzie się w Brukseli w dniu 19 listopada 2009 r.

Werner Sterk
sterk@kan.de

¹ www.cen.eu/cenorm/workarea/advisory+bodies/sabohs/index.asp

² www.euroshnet.eu/pdf/Cracow-Conference-2008/Memorandum-pl.pdf

Bezpieczeństwo technologii i substancji chemicznych: Niemiecki Federalny Instytut Badań i Testowania Materiałów

W nowoczesnych warunkach pracy nieodzowne są metody i badania nad bezpiecznym i odpowiedzialnym w stosunku do środowiska naturalnego użytkowaniem materiałów, bezpiecznym funkcjonowaniem systemów i procesów technicznych, a także właściwym obchodzeniem się z niebezpiecznymi substancjami i produktami. Niemiecki Federalny Instytut Badań i Testowania Materiałów (BAM)¹ prowadzi badania naukowe, laboratoryjne i doradztwo w tych obszarach, a także zapewnia włączenie wyników tych badań do działalności normalizacyjnej.

Badanie

Źródło: BAM

BAM jest częścią Niemieckiego Federalnego Ministerstwa Gospodarki i Technologii (BMWi). Instytut zatrudnia około 1800 osób, a jego zadaniem jest wspieranie rządu niemieckiego poprzez przeprowadzanie opartych na podstawach naukowych konsultacji na poziomie politycznym. Oprócz administracji państwowej, BAM współpracuje również w obszarze technologii i chemii z przedsiębiorstwami, organami stanowiącymi, instytucjami normalizacyjnymi, instytutami badawczymi oraz instytucjami reprezentującymi przemysł.

Tematy prac badawczo-rozwojowych prowadzonych przez BAM są ukierunkowane na potrzeby administracji rządowej, sektora komercyjnego oraz społeczeństwa. Są to głównie badania pre-normatywne, prace prowadzące do opracowania metod i analiz badawczych, konsolidacja i rozszerzenie wyników badań naukowych związanych z bezpieczeństwem, badanie mechanizmów uszkodzeń oraz badania właściwości materiałów.

Badania naukowe stanowią około 60% działalności BAM. Instytut świadczy również usługi w obszarze nauki, a w samym 2008 roku przeprowadził około 6 000 badań związanych z certyfikacją oraz procedurami przyznawania licencji. Znaczna część prac w BAM prowadzona jest w ramach działalności statutowej: Instytut jest odpowiedzialny na przykład za wydawanie pozwoleń na wyroby pirotechniczne (fajerwerki) oraz za badania zbiorników do transportu i przechowywania materiałów radioaktywnych.

Doświadczenie BAM w wielu dyscyplinach naukowych i technicznych jest obecnie wykorzystywane do badań nad mechanizmami uszkodzeń. Zerwane linie energetyczne, uszkodzone szyny czy nawet problemy z endoprotezami bioder – BAM zajmuje się przyczynami tych problemów. Jednak działalność BAM nie kończy się w momencie identyfikacji problemu. Dzięki prowadzonym badaniom naukowym opracowywane są odpowiednie rozwiązania, aby podobne problemy nie pojawiły się w przyszłości. Ze względu na to że BAM zaangażowany jest w prace odpowiednich instytucji, wyniki badań naukowych zostają włączone do serii norm i przepisów.

BAM a normalizacja

Przedstawiciele BAM są członkami komitetów normalizacyjnych z dwóch powodów. Po pierwsze zapewnia to możliwość włączenia wyników badań naukowych do zespołu norm, a tym sa-

my przyczynia się do rozwoju bezpieczeństwa wyrobów technicznych i procesów. Po drugie, pracownicy BAM mają możliwość określenia problemowych zagadnień, które pojawiają się w normalizacji i włączenia tych tematów do działalności badawczej.

BAM działa aktywnie w 220 krajowych i około 200 międzynarodowych komitetach normalizacyjnych, które zajmują się różnymi dziedzinami. Pełni na przykład ważną rolę w opracowywaniu norm zharmonizowanych dla badań urządzeń pirotechnicznych, zgodnie z wymaganiami dyrektywy europejskiej 2007/23/WE. W ramach dyrektywy 94/9/WE (ATEX 95a), BAM działa w obszarze normalizacji nieelektrycznych zabezpieczeń przeciwwybuchowych. W ciągu ostatnich lat w ramach prac Komitetu Technicznego CEN nr 305, który jest odpowiedzialny za działalność normalizacyjną w tym obszarze, opracowano ponad 30 norm zharmonizowanych. BAM był zaangażowany również w prace Międzynarodowej Komisji Elektrotechnicznej podczas opracowywania norm dotyczących badań i charakterystyki kabli światłowodowych. BAM zaangażowany był jedynie w opracowywanie specyfikacji badań oraz najwyższych dopuszczalnych wartości, lecz w innych obszarach również w opracowanie metod badawczych.

BAM a bezpieczeństwo i zdrowie w pracy

Kolejnym ważnym obszarem działalności BAM są badania naukowe i działalność w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa w przemyśle. Przedstawiciele Instytutu zasiadają w Komisji Oceny Substancji Niebezpiecznych, a także w Komitecie Bezpieczeństwa i Zdrowia w Przemśle (ABS) oraz w Komisji ds. bezpieczeństwa Procesowego (KAS). Zaplecze laboratoryjne BAM umożliwia wsparcie działalności tych komitetów doświadczeniem technicznym, zdobytym dzięki przeprowadzonym badaniom wybuchowym. Najnowszym przykładem są badania nad wybuchami w zakładach sterylizacji tlenkiem etylenu. Wyniki tych badań zostały włączone bezpośrednio do przepisów technicznych dotyczących substancji niebezpiecznych (TRGS) w zakładach sterylizacji.

Dr. Angelika Recknagel
angelika.recknagel@bam.de

Dr. Volkmar Schröder
volkmar.schroeder@bam.de

¹ www.bam.de/en

Nowe normy dla wózków jezdniowych

Wkrótce zostaną opublikowane nowe normy dotyczące wózków jezdniowych (takich jak wózki widłowe i wózki paletowe). Co w tym wyjątkowego? Otóż z tego względu, że nie udało się osiągnąć porozumienia na poziomie międzynarodowym, do normy podstawowej i uzupełnień dodano dwie części zawierające różne ustalenia, które będą mają zastosowanie w zależności od regionu. W części dotyczącej Europy zwrócono szczególną uwagę, aby jej zapisy nie były w sprzeczności z zapisami dyrektyw europejskich.

Wózek jezdniowy ręczny

Źródło: BGHW

Cierpliwość popłaca. Przykładem na to jest nowa seria norm międzynarodowych ISO 3691 „Wózki jezdniowe – wymagania dotyczące bezpieczeństwa i weryfikacja”. Po latach dyskusji i opracowaniu wielu projektów, seria ta zostanie opublikowana w pierwszej połowie 2010 r. w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. W ten sposób zastąpi wcześniejsze normy europejskie z tego obszaru (takie jak EN 1726 – bezpieczeństwo wózków jezdniowych”).

Podejście globalne

Zamiar stworzenia przez ISO jednorodnej, światowej normy dla wózków jezdniowych nie powiódł się ze względu na nie dające się pogodzić wymagania z Europy, Stanów Zjednoczonych, Japonii i Australii. Rozwiązaniem było określenie wymagań na poziomie regionalnym. Aby włączyć normy ISO do europejskiego zespołu norm, a w szczególności aby zapewnić harmonizację z dyrektywą maszynową, seria ta ma naturę modułową, zgodnie z wytycznymi CEN o szerokim zastosowaniu¹: do tekstu głównego normy EN ISO dodano specyfikacje techniczne, które mają zastosowanie na poziomie regionalnym. Przedsięwzięto takie kroki, aby zapewnić, że wszystkie urządzenia produkowane zgodnie z zaleceniami normy spełniały wymagania odpowiednich dyrektyw europejskich.

Seria norm ISO składa się z ośmiu części. Część 1 ma formę normy podstawowej i zawiera zapisy dotyczące projektowania większości typów wózków jezdniowych. Części 2, 4, 5 oraz 6 dotyczą szczególnych rodzajów wózków, takich jak wózki pchane przez operatora pieszego czy wózki bez operatora. Część 3 zawiera uzupełniające wymagania do Części 1, które mają zastosowanie szczególnie w przypadku wózków z operatorem podnoszonym wraz z ładunkiem.

Aby seria norm mogła zostać opublikowana, wymagania w przypadku których ekspertom europejskim nie udało się osiągnąć porozumienia z odpowiednikami w innych krajach umieszczono w dwóch osobnych częściach (7 i 8). W ISO te dwie części mają status raczej specyfikacji technicznych niż norm. Część 7 zawiera dodatkowe wymagania dla wyrobów, które mają być wprowadzone do obrotu w państwach członkowskich UE. Zostanie ona przyjęta przez Europejski Komitet Normalizacyjny jako norma europejska. Pozostałe wymagania dla krajów spoza Unii Europejskiej zawarte zostały w Części 8, która nie będzie

należała do europejskiego zespołu norm.

Gdy po opublikowaniu serii norm w Dzienniku Urzędowym UE, wózki będą produkowane zgodnie z zapisami zawartymi w Części 1 i 7, można będzie założyć, że spełniają one wymagania zawarte w dyrektywie maszynowej w takim zakresie, w jakim zapisy te zostały uwzględnione w normach.

Poprawa z punktu widzenia bezpieczeństwa i higieny pracy

W opinii środowiska zajmującego się bezpieczeństwem i higieną pracy, normy te są lepszym rozwiązaniem niż wymagania, które obowiązywały wcześniej. Nowa norma odzwierciedla lepiej stan rzeczy, jeśli chodzi o ochronę przed niezamierzonym lub nieprzewidzianym ruchem wózka czy mechanizmu podnoszącego. Przykładem jest wymóg dotyczący wózków jezdniowych z operatorem – ich ruch nie będzie możliwy do momentu, gdy operator nie zajmie odpowiedniej pozycji. W obowiązującej jeszcze normie nie ma takiego wymagania dla wózków jezdniowych z silnikami o spalaniu wewnętrznym, co prowadziło do powtarzających się wypadków.

Niezbędne są dalsze działania

Mimo tego, że osiągnięto już postęp, w nowej serii norm wciąż znajdują się braki. Dotyczą one na przykład stabilności dynamicznej, kontroli ładunku, widoczności i środków dostępu do pozycji kierowcy. Prowadzone są już prace nad tymi zagadnieniami, zwłaszcza w Europie – opracowywany jest projekt normy dotyczącej badania stabilności dynamicznej. Rozwiązaniem dla pozostałych wymienionych problemów jest wprowadzenie poprawek do Części 7 normy. Dzięki takim stopniowym uzupełnieniom powstanie norma, która będzie zapewniała wypełnienie wszystkich wymagań zawartych w dyrektywach.

*Dr Michael Thierbach
thierbach@kan.de*

¹ Wytyczne o wpływie polityki szerokiego zastosowania ISO na normalizację CEN
ftp://ftp.cen.eu/BOSS/Reference_Documents/VA/ISO_Global_Relevance.pdf

A+A Kongres na temat ergonomii

W ramach targów A+A 2009 Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji wraz z BAuA organizuje w dniu 6 listopada 2009 r. konferencję pod tytułem „Ergonomia. Dobrze zaprojektowane”. Tematyką konferencji będą najnowsze osiągnięcia w dziedzinie ergonomii i ich zastosowanie w projektowaniu

Wszystkie pięć referatów będzie prezentowało zarówno tematy podstawowe (takie jak transfer wiedzy za pomocą modułów szkoleniowych z zakresu ergonomii lub między różnymi obszarami normalizacji), a także tematy bardziej szczegółowe (na przykład aktualizacja danych antropometrycznych, uwzględnianie zmian demograficznych czy użyteczność wyrobów). Zaprezentowane zostaną również metody, za pomocą których można promować bezpieczeństwo i zdrowie oraz zadowolenie użytkowników, uwzględniając zasadę „Ergonomiczne. Dobrze zaprojektowane”.

Normalizacja belownic kanałowych rozpoczęta

Zrobiono kolejny krok w celu poprawy bezpieczeństwa podczas pracy z belownicami kanałowymi. Po dogłębnych działaniach przygotowawczych nowo utworzony komitet projektowy CEN/TC 397 rozpoczął niedawno pracę nad projektem normy europejskiej. Belownice kanałowe używane są głównie w zakładach recyklingu, gdzie wielokrotnie miały miejsce poważne wypadki (patrz również KANBrief 4/06 oraz 3/08). Na podstawie inicjatywy niemieckiego środowiska BHP opracowano propozycję normy europejskiej, a także uzgodniono jej treść z przedstawicielami środowiska BHP z Wielkiej Brytanii i Francji. Wniosek o opracowanie normy został złożony i przyjęty przez Europejski Komitet Normalizacyjny.

Prace sekretariatu CEN/TC 397 prowadzi strona niemiecka. Również przewodniczący komitetu, który jest przedstawicielem środowiska BHP, jest reprezentantem strony niemieckiej. Powołano komitety zwierzchnicze w wielu europejskich instytucjach normali-

zacyjnych, aby umożliwić osiągnięcie porozumienia w każdym kraju. Eksperti proszeni są o zgłaszanie swoich opinii do komitetu CEN/TC 397 za pośrednictwem krajowych komitetów zwierzchniczych.

Ochronniki słuchu: wyeliminowano podwójne przepisy

Już niebawem zostanie wyeliminowana obecność dwóch norm dotyczących ochronników słuchu. Międzynarodowa norma **EN ISO 4869-4:2000**, która opisuje sposób badań ochronników słuchu z użyciem symulatora głowy ma zostać wykreślona z listy norm zharmonizowanych z dyrektywą 89/686/EWG dotyczącą środków ochrony indywidualnej. Jedyną normą dotyczącą badań ochronników słuchu będzie więc norma europejska **EN 352-4:2001**, według której charakterystyki tłumienia mierzone są przy pomocy mikrofonów umieszczonych w uchu. Była to norma najczęściej wybierana przez ekspertów, szczególnie przez europejskie ośrodki badawcze.

Mimo że norma EN ISO 4869-4 została opublikowana w formie normy, we wprowadzeniu do tego dokumentu mówi się o niej, jak o raporcie technicznym, a nie normie (patrz również KANBrief 2/08). Jednak komitety normalizacyjne od wielu lat nie mogły ustalić, czy normę należy wycofać. Komisja Ochrony Pracy i Normalizacji lobbowała już od jesieni 2007 r. za wycofaniem odniesienia do normy z Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej przy pomocy sprzeciwu formalnego. Komitet doradczy ds. dyrektywy dotyczącej środków ochrony indywidualnej zatwierdził decyzję o wycofaniu normy na ostatnim posiedzeniu. Można się więc spodziewać, że EN ISO 4869-4 nie pojawi się podczas kolejnej publikacji listy norm zharmonizowanych dotyczących środków ochrony indywidualnej.

Publikacje

Normalizacja - zasady

W książce tej, zaprojektowanej jako podręcznik i materiał odniesienia, Bernd Hartlieb, Peter Kiehl i Norbert Müller przedstawiają korzyści płynące z normalizacji zarówno z perspektywy biznesowej jak i ekonomicznej. Opisują proces opracowywania norm na poziomie krajowym, europejskim i międzynarodowym, a także zakres udziału w procesie normalizacyjnym. Omówiono również związki pomiędzy normami a ustawami, rozporządzeniami i dyrektywami europejskimi, a także ich status w aktach prawnych i wewnętrznych normach w przedsiębiorstwach.

Beuth Verlag, 2009, 150 stron, ISBN (978-3-410-17113-3, €29,80

Internet

www.bgete.de/praev/praev_sicherheit-und-gesundheit-interaktiv.html

W dziale „SICHER UND GESUND AM ARBEITSPLATZinterAKTIV” (bezpieczeństwo i zdrowie w pracy interaktywnie) Branżowe Stowarzyszenie Zawodowe (BG) odpowiedzialne za energię, materiały i sektor elektryczny proponuje różne, atrakcyjne moduły szkoleniowe, w których można znaleźć informacje na tematy takie jak substancje niebezpieczne, ochrona skóry, hałas i obowiązki związane z BHP. Każdy moduł szkoleniowy dostarcza najważniejszych informacji na dany temat w ciągu 15-20 minut. W modułach zawarte są również testy sprawdzające, za pomocą których można zweryfikować przyswojoną wiedzę. W ciągu następnych dwóch lat planowane jest opracowanie modułów szkoleniowych na około 40 tematów związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy.

www.normenbibliothek.de (VDE)

www.entwuerfe.din.de (DIN)

Strona umożliwia bezpłatny dostęp do opracowywanych aktualnie projektów norm (w języku niemieckim). Użytkownicy mogą online zgłaszać komentarze do poszczególnych działów i w ten sposób mogą uczestniczyć w kształtowaniu treści normy.

IMPREZY

Informacja	Temat	Kontakt
29.09. - 01.10.09 Sankt Augustin	Seminar Lärmmessungen im Betrieb (L1)	BGAG – Institut Arbeit und Gesundheit Tel.: +49 2241 231-2771 www.dguv.de/bgag-seminare (Seminar-Nr: 822051)
15.-16.10.09 Dresden	Kolloquium / Colloquium / Colloque Research on the effectiveness of prevention measures at the workplace Languages: DE, EN, FR	ISSA Research Section and BGAG Tel.: +49 351 457 1320 www.dguv.de/bgag/de/veranstaltungen/weitere/ivss-kolloquium/index.jsp
17.10.09 Wegberg-Wildenrath	Fachtagung Mehr Sicherheit auf Baustellen: Baumaschinen und LKW	INQA Bauen, Gesunde Bauarbeit (Heinsberg) Tel.: +49 1520 983 5149 www.gesunde-bauarbeit.de/17okt.pdf
20.-23.10.09 Helsingør	International Conference USE2009: Understanding Small Enterprises - a healthy working life in a healthy business	DAVID, National Research Center for the working environment Danish Conference Bureau: info@use2009.dk www.use2009.dk
28.-30.10.09 Dresden	Seminar Grundlagen der Normungsarbeit im Arbeitsschutz	BGAG – Institut Arbeit und Gesundheit Tel.: +49 351 457 1970 www.dguv.de/bgag-seminare (Seminar-Nr: 700044)
03.-06.11.09 Düsseldorf	Messe + Kongress / Trade fair + Congress A+A 2009 31. Internationaler Kongress für Arbeitsschutz und Arbeitsmedizin mit A+A Forum, Treffpunkt Sicherheit und Gesundheit, Fachmesse	Bundesarbeitsgemeinschaft für Sicherheit und Gesundheit (Basi) Tel.: +49 211 4560 404 www.aplusa-online.de
23.11.09 Essen	Seminar Ergonomie-Normen für die Konstruktion	Haus der Technik Tel.: +49 201 18 03 344 www.hdt-essen.de/pdf/W-H020-11-632-9.pdf
23.-25.11.09 Bruxelles	Symposium XXIXth International Symposium of the Construction Section of the International Social Security Association (ISSA-C) Languages: DE, EN, ES, FR, NL	Seauton International Congresses and Incentives Tel.: +32 16 30 99 90 www.safety2009brussels.be
26.11.09 Bonn	Seminar Basiswissen Normung	DIN-Akademie Tel.: +49 30 2601 2518 www.beuth.de/langanzeige/de/118163816.html
26.-27.11.09 Dresden	Fachtagung Neue Maschinenrichtlinie für Praktiker	BAuA, BGAG und BG-PRÜFZERT Tel.: +49 351 457 1612 www.dguv.de/webcode.jsp?q=d96230

IMPRESSUM

Verein zur Förderung der Arbeitssicherheit in Europa

Edytor: Verein zur Förderung der Arbeitssicherheit in Europa e.V. (VFA) za pomocą funduszy Federalnego Ministerstwa Pracy i Spraw Socjalnych; **Redakcja:** Kommission Arbeitsschutz und Normung (KAN), Biuro KAN – Sonja Miesner, Michael Robert; **Dyrekcja:** Werner Sterk, Alte Heerstraße 111, D - 53757 Sankt Augustin; **Tłumaczenie:** Katarzyna Buszkiewicz-Seferyńska, Krzysztof Makowski; **Wydanie kwartalnie, bezpłatnie** Tel.: +49 (0) 2241 - 231 3463 Fax: +49 (0) 2241 - 231 3464 Internet: www.kan.de E-Mail: info@kan.de